

Referat fra KISP 14. og 15. mars 2013

Gjestehuset Lovisenberg

Tilstede: Kjetil Fretheim (leder), Arnhild Helgesen, Bjørg Sandkjær (kun 15. mars), Tom Sverre Tomren, Mari Johansen Aune (ikke sak 10/13), Jens Aas-Hansen, Fredrik Glad-Gjernes (ikke sak 06/13, sak 07/13, sak 08/13 og sak 10/13), Eilert Rostrup, Jorunn Jernsletten, Leif Tore Michelsen, Tor Kristian Birkeland (observatør fra Norges Kristne Råd, ikke sak 04/13, sak 05/13, sak 06/13 og sak 07/13), Guro Almås (referent). Einar Tjelle, assisterende generalsekretær i Mellomkirkelig råd var til stede under sak 01/13 og sak 03/13.

Forfall: Iver B. Neumann, Johan Hindahl, Inger Anne Marie Pulk (representant for Samisk kirkeråd).

KISP 01/13: Godkjenning av innkalling og dagsorden.

Rådgiver beklaget stor saksmengde, og at noen av bakgrunnsapirene var mangelfulle.

Vedtak:

KISP godkjenner innkalling og dagsorden.

KISP 02/13: Midtøsten etter den arabiske våren

Saken ble utsatt fordi innlederen meldte avbud på kort varsel.

KISP 03/13: Situasjonen i Mali og militær intervensjon.

Morten Bøås, forsker ved Fafo, innledet til samtale.

Vedtak:

KISP har i sitt møte 14. mars 2013 behandlet situasjonen i Mali og vil oppfordre sekretariatet i Mellomkirkelig råd til å formulere en kronikk med fokus på norske myndigheters ansvar for å bidra til en fredelig, demokratisk og bærekraftig løsning på konflikten i landet. Kronikken bør behandle følgende tema:

- Norske myndigheters moralske ansvar for å bidra til en slik løsning. Norge har vært til stede i regionen over lang tid, blant annet gjennom kirkelige organisasjoner og bistandsarbeid.

Norske representanter har tidligere bidratt til løsning av konflikter i Mali, og Norge har kompetanse og ressurser til å skape dialog mellom partene i konflikten og bidra til å stabilisere situasjonen sammen med lokalbefolkningen og sivilsamfunnsorganisasjoner i landet.

- Sammenhengen mellom det internasjonale samfunnets intervensjon i Libya, med norsk bidrag, og den påfølgende situasjonen i Mali.
- Humanitær, politisk, diplomatisk og fredsbevarende innsats kan på ulike måter være relevante virkemidler, men de må skilles fra hverandre, og ulike roller må ikke sammenblandes.
- Situasjonen i Mali er akutt, og det haster med å få bidrag på plass som samtidig må sees i et langsiktig perspektiv.
- Erfaringen fra Afghanistan tilsier at Norge bør, i samarbeid med regionale aktører, vektlegge å arbeide med de politiske, økonomiske og sosiale dimensjonene ved konflikten i Mali. For å skape økt sikkerhet for sivilbefolkningen bør Norge vektlegge ikke-voldelige virkemidler, og være svært restriktive med bruk av militære virkemidler.
- Den norske kirke ber for menneskene i Mali og arbeider for en fredelig utvikling i landet.

Adressaten for kronikken bør være den kirkelige opinionen i Norge, og Vårt Land er derfor et egnet sted for en slik kronikk. Det vil også styrke kronikkens gjennomslagskraft om både MKRs leder og generalsekretær står som skribenter.

Uttalelse fra KISP, som bes formulert som spørsmål fra Mellomkirkelig råd til den norske regjeringen:

Regjeringens plattform for inneværende stortingsperiode inneholder følgende punkt: «Regjeringen har som mål å innføre sluttbrukererklæring fra alle land, og arbeide for at dette blir norm i NATO.» På tross av at regjeringspartiene har hatt flertall på Stortinget, har Norge ikke innført sluttbrukererklæring fra alle land. I lys av dagens situasjon i Mali, hvor store mengder våpen fra blant annet Libya har havnet i opprørernes hender, fremstår det som særlig prekärt at Norge innfører krav om sluttbrukererklæring, også fra NATO-land.

Det er på det rene at Libya kjøpte våpen av NATO-land før Gaddafi-regimet ble styrtet.¹ Norge har også selv solgt våpen til Libya under Gaddafi, men har siden endret praksis med tanke på salg til diktaturer. Denne endringen er rosverdig. Men ettersom Norge ikke har krav om sluttbrukererklæring fra NATO-land, vil vi aldri få vite hvorvidt norske våpen er blant våpnene som nå brukes av både opprørsgrupper og regjeringssoldater i Mali. Det er uholdbart.

KISP ber sekretariatet i Mellomkirkelig råd gjøre en henvendelse til politiske partier som stiller til stortingsvalg 2013, før partiprogrammene vedtas, hvor man utfordrer dem til å videreføre forpliktelsen fra den rød-grønne regjeringen om å innføre slik sluttbrukererklæring. Dette bør også følges opp i forbindelse med Stortingets behandling av den kommende våpeneksportmeldingen.

KISP 04/13: Den norske kirkes engasjement for menneskerettighetene

KISP ga innspill på dokumentet «Den norske kirkes engasjement for menneskerettighetene».

¹ https://mail.google.com/mail/u/0/?shva=1#_ftn1

KISP 05/13: Rettferdig fred

Leif Tore Michelsen innledet til samtale.

Vedtak:

KISP ønsker å utarbeide et overordnet fredsdokument for Den norske kirke. Dokumentet bør ses i sammenheng med internasjonale økumeniske prosesser, blant annet rundt KVs generalforsamling i Busan i oktober/november 2013, og bør ferdigstilles i løpet av 2014.

KISP setter ned et utvalg bestående av Leif Tore Michelsen, Arnhild Helgesen, Eilert Rostrup og Guro Almås som presenterer en skisse til neste møte.

KISP 06/13: Seksuell og reproduktiv helse og rettigheter: Oppfølging av KISP 13/12

Bjørge Sandkjær informerte om arbeidet i KISP arbeidsgruppe og aktuell utvikling på feltet. Arbeidsgruppen som består av Eilert Rostrup, Bjørge Sandkjær og Guro Almås, fortsetter sitt arbeid.

KISP 07/13: Forslag om kampanje mot selskaper som bidrar til okkupasjonen av Palestina

Eilert Rostrup orienterte om aktuelle saker og pågående kampanjer med forbindelse til MKRs Midtøsten-engasjement. Se papirer utdelt på møtet.

Vedtak: KISP ber MKR utarbeide handlingsalternativer i tråd med rådets Midtøsten-strategi. Eksempler er kampanjer knyttet til bosettinger, oljefondet, våpensalg til Israel, merking av bosetterprodukter, sikkerhetselskapet G4S, Code of Ethics for pilegrimsreiser.

Vedtaket ble fattet med én stemme avholdende.

KISP 08/13: Orienteringssaker

1. Referat fra KISP-møte 11.-12. oktober 2012
2. Referat fra Den norske kirkes nord/sør-informasjon 25. februar 2013
3. Referat fra MRU 9. oktober 2012, 6. november 2012, 18. desember 2012, 16. januar 2013 og 11. februar 2013
4. Rapport fra FNs klimatoppmøte COP 18/CMP 8, 26.11.-4.12.2012 i Doha, Qatar
5. Klimavalg 2013

Vedtak:

KISP tar sakene til orientering.

KISP 09/13: Internasjonal migrasjon og norsk asylpolitikk.

Advokat Arild Humlen og rådgiver i MKR, Sven Thore Kloster, innledet til samtale.

Vedtak:

KISP ber Mellomkirkelig råd arbeide for:

- å sikre rettsikkerheten for flyktninger og asylsøkere
- å sikre en god kompetanse i forvaltningen med tanke på barns behov, religionsfrihet og konvertering
- at Barnekonvensjonen overordnes innvandringsregulerende hensyn
- at Norge ivaretar sine forpliktelser i henhold til internasjonale konvensjoner
- å øke den politiske styringen av vurderingen av opphold på humanitært grunnlag, for å øke det humanitære rommet

KISP ber Mellomkirkelig råd om å:

- følge situasjonen for asylsøkere mellom 15 og 18 år, inkludert retten til videregående opplæring, og til å være under tilsyn av barnevernet
- vurdere sin deltakelse i UNE
- be Kirkenes verdensråd om å adressere spørsmål om migrasjon og utvikling
- invitere andre trosbaserte organisasjoner til å samarbeide om asyl- og innvandringspolitikk

KISP ønsker å ta opp en sak om migrasjon og utvikling på et senere møte.

KISP 10/13: Kirkemøtesak om Oljefondet

KISP ga følgende innspill til det foreliggende sakspapiret:

- God uttalelse, som klarer å holde sammen de to sporene klima/klimavalg og oljefondsforvaltning på en god måte.
- Litt for teknologioptimistisk. Uttalelsen bør reflektere at teknologiske løsninger vil være delløsninger, sammen med livsstilsendring og strukturelle endringer.
- Komiteen diskuterte muligheten for å tallfeste hvor stort beløp eller hvor stor andel av SPUs investeringer skal gå til alternative formål, for å utfordre myndighetene mer konkret. Krav om f.eks. en bestemt prosentandel kan risikere å spore av debatten til å handle om tall mer enn innhold. Ett alternativ er å si at investeringer i minst utviklede land og lavere mellominntektsland i større grad enn nå skal gjenspeile disse landenes andel av verdensøkonomien.

Eventuelt

Det ble kommentert at store forsinkelser i forhold til oppsatt tidsplan på KISP-møtene bør unngås fordi det kan hindre at medlemmene tar opp grunnleggende spørsmål/ kommentarer i diskusjonene. Dette møtet hadde en svært stor dagsorden, noe som bidro til forsinkelser, men som kom av et ønske fra sekretariatet om KISPs innspill på pågående prosesser, i tillegg til sakene KISP selv hadde tatt opp. AU tar med seg kommentarene.

Neste møte blir 10.-11. oktober på Kirkens Hus i Oslo.